

PEYZAJ MİMARLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARININ KALİTE VE AKREDİTASYON SÜREÇLERİNE ÖĞRENCİ KATILIMI

Havva Gonca KAYNAK ALTINDÜZGÜN¹

¹Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Antalya

Dilruba Merve COŞGUN²

²Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bartın

Öz

Akreditasyon, bir kurumun, hizmetin veya bireyin, ihtiyaç duyulan bir hizmeti sunabilmesi için onun olanaklarının, kapasitesinin, tarafsızlığının, yetkinliğinin ve tutarlılığının tanınırlığı olan bir ajans tarafından belgelenmesidir. Günümüzde eğitim veren programların akredite edilmesi eğitimde belirli bir kalite standardının yakalanması, geliştirilmesi ve sürdürülmesi açısından önemlidir. Bu konuya son yıllarda ülkemizde daha fazla önem verilmeye başlanmış olup, Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun (YÖKAK) oluşturulmasıyla yapılan çalışmalara hız verilmiştir.

Öğretim programlarının kalite ve akreditasyon süreçlerine paydaş katılımı önemlidir. Bu paydaşlardan bir tanesi de öğrencilerdir. Öğrencilerin akreditasyon süreçlerine katılımı çeşitli şekillerde olmaktadır. Bunlardan birincisi ilgili programın ya da kurumun iç kalite süreçlerine katılımdır. İkincisi akreditasyon hizmeti veren kuruluşların değerlendirme takımlarında yer almak suretiyle, öğrenci değerlendirici olarak katılımıdır. Üçüncüsü ise, bir programın akreditasyonu sürecinde öz değerlendirme raporlarının hazırlanmasında ya da değerlendirme takımları ile görüşme yapmak suretiyle katılmaktır. Bu bildiride, eğitim programlarının kalite geliştirme ve akreditasyonu sürecinde öğrenci katılımına ülkemizden ve yurt dışından örnekler verilecek ve Peyzaj Mimarlığı programlarının akreditasyonunda öğrenci katılımı konusu irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler Akreditasyon, peyzaj mimarlığı, öğrenci katılımı

*Sorumlu Yazar *Corresponding Author* | Havva Gonca Kaynak Altındüzgün, Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, email: goncakaynak@gmail.com ORCID : 0000-0002-3422-565X

Geliş Received 01.01.2020 | Kabul Accepted 24.11.2020 | Basım Published 01.12.2020

ISSN 2687-2358 | KONFERANS BİLDİRİSİ (Conference Paper)

STUDENT PARTICIPATION IN THE QUALITY AND ACCREDITATION PROCESSES OF LANDSCAPE ARCHITECTURE TEACHING PROGRAMS

Abstract

Accreditation is the certification of an institution; service or individual by an agency which was authorized on account of its capabilities, capacity, impartiality, competence and consistency in order to deliver a required service. Today, accreditation of teaching programs is important in terms of achieving, developing and maintaining a certain quality standard in education. This issue has been given more importance in Turkey in recent years, and the activities have gathered momentum with the establishment of the Turkish Higher Education Quality Board (YÖKAK).

Stakeholder participation in the quality and accreditation processes of teaching programs is important. One of these stakeholders is students. Students' participation in accreditation processes takes place in various ways. The first one is the participation in the internal quality processes of the relevant program or institution. The second one is the participation as a student evaluator by taking part in the evaluation teams of agencies providing accreditation services. The third one is the participation in the preparation of self-evaluation reports of institutions or taking part in the interviews of evaluation teams during the accreditation process of a program. In this paper, examples from our country and abroad will be given to student participation in the process of quality improvement and accreditation of teaching programs, and the issue of student participation in accreditation of Landscape Architecture programs will be discussed.

Keywords Accreditation, landscape architecture, student participation

1. Giriş

Akreditasyon; bir kurumun, hizmetin veya bireyin, ihtiyaç duyulan bir hizmeti sunabilmesi için onun olanaklarının, kapasitesinin, tarafsızlığının, yetkinliğinin ve tutarlılığının tanınırlığı olan bir ajans tarafından belgelenmesidir (Anonim 2019a).

İnsanlık tarihi boyunca değişen ve gelişen ihtiyaçlar kalite arayışını önemli hale getirmiştir. Kalite en basit haliyle belirli ihtiyaçlara ve amaca uygunluk olarak tarif edilmektedir. Fakat hızla değişen ihtiyaçlar ve sektörler arası artan rekabet ile kalitenin yönetilmesi ve kalite kavramı her alanda önemli bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. 20. yüzyılın başlarında üretim ve hizmetlerin temelinde hızlı ve çok üretmek olgusu yatmakta, bu olgu artan ve değişen talepler doğrultusunda kalite kriterlerini karşılayamadığı anlaşıldığında, kalite yaklaşımlarının yeniden ele alınması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Kalitenin iyileştirilmesi ve geliştirilmesine yönelik olarak kalite

yönetimini teşkil eden toplam kalite yönetimi (TKY) ortaya çıkmıştır (Çabuk ve Çabuk 2007).

Toplam kalite yönetimi, kaliteyi "amaca uygunluk" olarak tanımlayan ve amacı da "müşteri istekleri" olarak tanımlayan bir yönetim anlayışıdır. Diğer yönetim biçimlerinden farklı olarak, toplam kalite yönetimi her çeşit organizasyon yapısına uyarlanabilen ve uyarlandığı organizasyonu daha iyiye çıkarmayı amaçlayan bir yönetim biçimi olarak da tanımlanmaktadır (Bostan 2018). Toplam kalite yönetimi ve benzeri uygulamaları özellikle üretim sektörüyle ilgilenen batılı firmalar 1980'li yıllarda kullanmaya başlamıştır. Bu kalite anlayışı coğrafi bir yayılım ile benimsenmeye başlanırken aynı zamanda sektörler arasında da kalite yaklaşımları kabul görmeye başlamıştır (Çabuk ve ark. 2010). İlk örnekleri üretim sektöründe gözlemlenen çalışmaların, zaman içerisinde eğitim ve hizmet sektörü için de kaçınılmaz bir gereklilik olduğu

konusu 1980'li yılların sonlarına doğru daha çok tartışılmaya başlanmıştır (Çabuk 2018).

Bilgiye dayalı olarak küresel ekonomik yarış ile gelişen ve gelişmekte olan bilişim ve iletişim teknolojilerinde yaşanan önemli değişkenler ülkelerin her alanında olduğu gibi eğitim sektöründe de sistemlerin yeniden değerlendirilmesini beraberinde getirmektedir. Yükseköğretime olan talebin artması, yaşanan hızlı ekonomik ve sosyal değişimler yükseköğretim kurumlarının eğitim, öğretim, araştırma gibi hizmetlerinde sistematik ve stratejik yaklaşımları zorunlu hale getirmektedir. Bu neticeler olgusunda yükseköğretimde kalite düzeylerinin yükseltilmesi ve ortak kabul görmüş belirli standartların yakalanmasında yükseköğretim sistemlerinde kalite güvence sistemlerinin oluşturulması yönündeki çalışmalar önem kazanmaktadır (Altınöz 2011).

Günümüzde eğitim veren programların akredite edilmesi; eğitimde belirli bir kalite standardının yakalanması, geliştirilmesi ve sürdürülmesi açısından önemlidir.

İlk olarak 1950'li yıllarda ABD'deki eğitim kurumlarında kurumsal veya programlar açısından belirli standartların oluşturulmasına yönelik ortaya çıkan akreditasyon, günümüzde yükseköğretim kurumlarında da en etkili kalite yönetimi araçlarından birisidir. 29 Avrupa ülkesinin katılımı ile imzalanan Bologna Bildirgesi, uluslararası düzeyde Yüksek Öğretim kalite standartlarının oluşturulmasında önemli bir rol oynamıştır (Bostan 2018). Ülkemizde de 2015 yılında Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun oluşturulmasıyla "eğitimde kalite" çalışmalarına hız verilmiştir.

Peyzaj mimarlığı eğitimi veren üniversitelerin sayısındaki artış ve bölümlerin farklı fakültelerde yer alması Peyzaj Mimarlığı eğitiminde kalite arayışını önemli hale getirmiştir. Bu arayışın bir sonucu olarak Peyzaj Mimarlığı eğitimi veren bölümlerin akredite edilmesi ihtiyacı doğmuştur.

2. Materyal Ve Yöntem

Yapılan bu çalışmada, eğitim programlarının kalite geliştirme ve akreditasyonu sürecinde öğrenci katılımına ülkemizden ve yurt dışından örnekler

verilerek Peyzaj Mimarlığı programlarının akreditasyonunda öğrenci katılımı konusu irdelenmiştir.

3. Bulgular

3.1. Yükseköğretimde Akreditasyon

Yükseköğretimde akreditasyon; bir yükseköğretim kurumunun ya da yükseköğretim kurumu tarafından uygulanmakta olan herhangi bir programın, ulusal ve/veya düzeyde belirli performans standartlarına (kalite, verimlilik, etkinlik vb.) sahip olduğunu ortaya koymayı amaçlayan ve böylece yükseköğretime talepte bulunanlar için ve kamuoyu nezdinde güven tesis etmeye yönelik bir sistemdir (Aktan ve Gencil 2007). Akreditasyon hem yükseköğretim kurumunun kendi kendini dönemsel olarak değerlendirmesinde hem de yükseköğretim kurumunun kurum dışı bağımsız akreditasyon ajansları tarafından değerlendirilmesine imkân veren bir kalite güvence sistemidir (Çabuk ve Çabuk 2007).

Bir toplumun ekonomik durumu ve refahı üzerinde yükseköğretim sisteminin kalitesinin önemi oldukça büyüktür. Bakıldığında yükseköğretim sistemi zayıf olan ülkelerde işçiliğin yoğun olduğu, bilgiye dayalı faaliyetlerin az olduğu bir durum gözlenirken; eğitim sisteminin güçlü olduğu ülkelerde ise daha çok bilgiye dayalı endüstriler gelişmektedir. Buna bağlı olarak kalite yönetiminin yükseköğretimde uygulama örneklerinin özellikle yurtdışında fazla olduğu görülmektedir. Ülkemizde ise eğitimde kalite anlayışı 1997 yılından itibaren çalışılmaya başlanmış, Türkiye'nin 2001 yılında Bologna Süreci'ne dâhil olmasıyla ulusal düzeyde önemli gelişmeleri beraberinde getirmiştir. Bu sürece dâhil olmasıyla beraber YÖK, üniversitelerde yaptırımı olan etkin bir kalite geliştirme aracı ortaya koymak için çalışmalara başlamış ve bu maksatla 2005 yılında "Yükseköğretim Kurumlarında Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği" yayımlamıştır (Çabuk ve ark. 2010).

3.2. Akreditasyon Sürecine Öğrenci Katılımı

Öğretim programlarının kalite ve akreditasyonunda değerlendirme ölçütlerinin yanı sıra değerlendirme süreçlerine katılan paydaşlar da önemlidir. Bu

paydaşlardan bir tanesi de öğrencilerdir. Öğrencilerin akreditasyon süreçlerine katılımı çeşitli şekillerde olmaktadır. Bunlardan birincisi ilgili programın ya da kurumun iç kalite süreçlerine katılımıdır. İkincisi akreditasyon hizmeti veren kuruluşların değerlendirme takımlarında yer almak suretiyle, öğrenci değerlendirici olarak katılımıdır. Üçüncüsü ise, bir programın akreditasyonu sürecinde öz değerlendirme raporlarının hazırlanmasında ya da değerlendirme takımları ile görüşme yapmak suretiyle katılımıdır.

Öğrenci katılımcıların kalite ve akreditasyon süreçlerine dâhil olması giderek daha fazla kabul gören ve yaygınlaşan bir anlayıştır. Dünyadaki örnek uygulamalara bakıldığında öğrenci katılımcıların kalite ve akreditasyon süreçlerine getirdiği farklı bakış açıları ve doğru geribildirimler ile sürece olumlu katkılar yaptıkları yadsınamaz bir gerçektir.

3.3. Dünyada Akreditasyon Sürecine Öğrenci Katılımı

Norveç Kalite Güvence Ajansı (NOKUT - The Norwegian Agency of Quality Assurance) 2003 yılında kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren değerlendirme panellerinin büyük çoğunluğunda öğrenci katılımcılara yer verilmiştir. Bunun yanı sıra Norveç Kalite Güvence Ajansı Yönetim Kurulu'nda bir öğrenci temsilci bulunmaktadır. Norveç Kalite Güvence Ajansı'na göre öğrenci katılımcılar kalite güvence sürecinde birden fazla görev üstlenirler. Öncelikle öğrenci katılımcılar her şeyden önce bir öğrencidir ve olayları bir öğrencinin bakış açısıyla değerlendirebilmektedir. İkinci olarak öğrenciler, eğitim-öğretimdeki en önemli paydaşlardır çünkü bu sektöre para ve zaman ayırmaktadırlar. Bu yüzden eğitimi daha iyi bir hale getirmeye yönelik ilgileri vardır. Bu da sunacakları katkıları önemli hale getirmektedir. Son olarak öğrenci katılımcıların değerlendirme yapılacak kurumlarda eğitim gören öğrencilerle kurdukları iletişim sayesinde bu kurumlar hakkında en sağlıklı bilgiyi elde etmek mümkün olmaktadır (Wiberg 2006).

İspanya'nın Katalunya Özerk Yönetimine bağlı Katalan Üniversite Sistemi Kalite Güvence Ajansı

(AQU - Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya) Katalan üniversite sisteminde resmi kalite güvence organıdır. Yedisi devlet, beşi özel olmak üzere toplam on iki üniversiteden oluşur. Katalan Üniversite Sistemi Kalite Güvence Ajansı, projeye başlamadan önce üniversite öğrencilerinin kalite güvence sürecine katılımını teşvik etmek için harekete geçmiştir. Ajans faaliyetlerinin başlangıcından itibaren, değerlendirme süreçlerinde öğrencileri dikkate almış ve tüm değerlendirmelerde iç değerlendirme komitelerine en az iki öğrenciyi dâhil etmiştir. İspanya'da ve Katalunya'da öğrenci katılımıyla ilgili yasal süreçlere bakacak olursak, İspanyol Üniversiteleri Yasası (LOU 2006) madde 46; öğrencilerin üniversite hayatında var oldukları için tanınması gerektiğini, Katalan Üniversiteler Kanunu (LUC 2003) madde 40 ise öğrencilerin topluluk faaliyetlerine katılımının teşvik edilmesinin önemli olduğunu vurgular (Codina 2006).

Birleşik Krallık Yüksek Öğretim Kurumları (HEIs - UK Higher Education Institutions) kalite güvence süreçlerini kendileri yürütürler. İngiltere, Kuzey İrlanda, Galler ve İskoçya'da kalite güvence süreçlerinde öğrenci katılımı sağlanmaktadır. İskoçya'da öğrenci temsilci organları Yansıtıcı Analiz (RA - Reflective Analysis) hazırlama aşamasında kurumlarla birlikte çalışırlar. İngiltere, Galler ve Kuzey İrlanda'da ise öğrenci temsilcilikleri, kurumun sunduğu öz değerlendirme belgesinden (SED - Self-Evaluation Document) ayrı olarak Yazılı Öğrenci Bildirisi (SWS - Student Written Submission) sunarlar. Birleşik Krallık genelinde öğrenci katılımlarıyla ilgili farklı uygulamalar bulunsa da, süreçlerin tümünde öğrencilerle görüşmeler yapan öğrenci katılımcılar sürecin önemli bir parçasını oluşturmaktadır (Bohrer 2006).

Bologna Süreci'nin bir sonucu olarak 2005'ten itibaren Finlandiya üniversiteleri kalite güvence sistemini benimsemişlerdir. Kalite güvence sistemlerinin geliştirilmesi sırasında daha öğrenci odaklı bir sistem oluşturulması için Finlandiya Yükseköğretim Değerlendirme Kurulu (FINHEEC - Finnish Higher Education Evaluation Council) eğitim kurumlarına destek vermiş, düzenledikleri eğitimlerde öğrencilerin kalite güvence sistemindeki

görevlerini dört ana başlıkta toplamışlardır. Bunlardan ilki bilgi sağlayıcılıktır. Öğrenci katılımcılar kurumlardaki öğrencilerden alacakları geribildirimler ile sağlıklı bilgi edinilmesini sağlayacaklardır. İkincisi bilgi üretici olmaktır. Öğrenci katılımcılar oluşturacakları anketler, düzenleyecekleri çeşitli atölye çalışmaları ve ortaya çıkan bilgilerin kurumlardaki öğrencilerle tartışılmasıyla yenilikçi bilgilere ulaşacaklardır. Bu görevlerden üçüncüsü uzman öğrenci olarak öğrenci katılımcılardır. Öğrenci katılımcılar öğrenme süreçlerini tarafsız bir şekilde ele alacak ve eğitim kalitesini arttırmaya yönelik katkılarda bulunacaklardır. Son olarak da işbirlikçi öğrenci olarak katılımdır. Öğrenci katılımcılar, akademik personel ve öğrenci arasındaki iletişimi sağlayarak sağlıklı bir işbirliğini mümkün hale getireceklerdir (Alaniska ve Eriksson 2006).

Dünya çapındaki kalite güvence ve akreditasyon kuruluşlarının akreditasyon süreçlerine öğrenci katılımcıların dâhil olmasıyla ilgili birçok açıklaması bulunmaktadır. Berlin Tebliği'ne (2003) göre; öğrenciler yükseköğretimlerin yönetiminde tam ortaklardır. Kurumlar ve öğrenci örgütleri tarafından değerlendirme süreçlerine öğrenci katılımlarını arttırmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Avrupa Yükseköğretim Alanında Kalite Güvencesi Standartları ve İlkeleri (EHEA - European Higher Education Area)'ne göre ise dış değerlendirmeler bir öğrenci katılımcının da dâhil olduğu bir uzman grubu tarafından yapılmalıdır. Avrupa Üniversiteler Birliği (EUA - European University Association) raporlarına göre öğrenciler senatoyu bilgilendirmek ve tavsiyelerde bulunmak için gerçek bir sorumluluğa sahip olmalı ve karar verme süreçlerine dâhil edilmelidir.

3.4. Türkiye'de Akreditasyon Sürecine Öğrenci Katılımı

Ülkemizde eğitimde akreditasyonun öncülerinden olan MÜDEK (Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği), çeşitli disiplinlerdeki mühendislik eğitim programları için akreditasyon, değerlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yaparak mühendislik eğitiminin

kalitesinin yükseltilmesine katkıda bulunmak amacıyla 2002 yılında kurulmuştur. 2005 yılında Bergen'de Bologna süreci bakanlar zirvesinde kabul edilen "Kalite Güvencesi için Avrupa Standartları ve Ana Esasları" (ESG – The European Standards and Guidelines for Quality Assurance) belgesinin, kalite güvence ajansları için getirdiği Avrupa standartları, kalite değerlendirme takımlarında öğrenci üyelerin de bulunmasını öngörmektedir. MÜDEK'in, üye olmayı hedeflediği "Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvence Kütüğü" (EQAR – European Quality Assurance Register for Higher Education) kuruluşunun bu öngörüsü doğrultusunda süreçlerine öğrenci değerlendirici dâhil etme kararı almış ve pilot uygulamaya başlanmıştır. 2012-2013 döneminde bir takımda kurumun da onayı alınarak öğrenci değerlendiriciye yer verilmiştir. Daha sonra öğrenci değerlendiricilerin sayısı arttırılmış ve 2015-2016 değerlendirme döneminden başlayarak, genel değerlendirme içeren her değerlendirme takımında bir tane öğrenci değerlendirici görevlendirilmiştir.

MÜDEK'in yaptığı akreditasyonlarda yer alacak öğrenci değerlendiriciler için belirli kriterler vardır.

- ✓ MÜDEK Aday Belirleme Komitesi (ABK) tarafından belirlenecek öğrenci değerlendirici adaylarının seçtikleri tarihte bir mühendislik dalında lisans ya da lisansüstü programa kayıtlı olması,
- ✓ Seçilen öğrenci değerlendirici adaylarının disiplin cezası almamış olması,
- ✓ Öğrenci değerlendiricinin de diğer değerlendiriciler gibi, kurumla bir çıkar çatışması ve/veya çakışması ilişkisi içinde olmaması ve öğrenciden bununla ilgili bir yazılı beyan alınması,
- ✓ Belirlenen öğrencinin değerlendirme sürecine katılması için ilgili kurumun dekanından onay alınması gerekmektedir.

Takımda bulunan öğrenci değerlendiriciler takım başkanı ve eş başkanı ile birlikte çalışır. Takım başkanı ziyaret öncesinde dekanlıktan, takımdaki değerlendirici öğrencinin görüşme yapacağı öğrencilerin belirlenmesini ister. Değerlendirilecek her programdan 2 öğrenci, ayrıca kampüsün genel

imkânlarını tanıtmak üzere, bir öğrenci seçilir. Bu öğrenciler mümkünse son sınıftan ve eğitim-öğretimle yakından ilgili olanlar arasından seçilmelidir. Bu tanıma uyan seçilmiş fakülte ve bölüm öğrenci temsilcileri, kulüp başkanı vb. tercih edilmelidir. Kurumda değerlendirilecek program sayısının az olması durumunda, program başına öğrenci sayısı ziyaret öncesinde takım başkanı tarafından arttırılabilir. Öğrenci değerlendirici ziyaret edilen kurumdaki öğretim üyeleri ve yöneticiler ile temas ve toplantılar dışındaki tüm takım etkinliklerine katılabilir. Bu kapsamda öğrenci değerlendiriciye takım başkanı tarafından görev verilebilir. Öğrenci değerlendiricinin dekanlık tarafından seçilen öğrenci grubuyla toplu olarak dekanlıkta sağlanacak bir mekânda toplantı yapması, öğrencilerin görüşlerini dinlemesi ve bunun sonuçlarını takım içi toplantısında takıma bildirmesi yeterli olacaktır. Akreditasyon sürecinin işleyişi şu şekildedir;

Ziyaretin 0. Gününde,

✓ Yapılan ilk tanışma toplantısında takımda bulunan öğrenci değerlendirici kurum tarafından seçilen öğrencilerle tanışır ve üniversitenin geneline ilgilendiren sorunlar hakkında bir sohbet toplantısı yapar.

✓ Toplantı sonunda kampüsü ve kampüs imkânlarını tanımak için dekanlık tarafından seçilen öğrenci eşliğinde bir kampüs gezisi yapar. Buna diğer temsilci öğrenciler de katılabilir.

✓ Öğrenci değerlendirici gün sonunda takım başkanına rapor verir.

✓ Akşam takım toplantısında bu raporu takıma sunar, soruları cevaplandırır ve bölüm değerlendiricilerinin kendisinden incelemesini istediği konuları not eder.

Ziyaretin 1. Gününde,

✓ Dekanlık sunumundan sonra, öğrenci değerlendirici yapılan programa göre, değerlendirme için MÜDEK'e başvurmuş her programın öğrenci temsilci grubuyla ayrı ayrı, dekanlık tarafından sağlanacak bir mekânda görüşür

ve ilgili program değerlendiricisi için ölçütler bazında bir not hazırlar.

✓ Akşam takım toplantısında bu notları takıma sunar, soruları cevaplandırır ve program değerlendiricilerinin kendisinden incelenmesini istediği konuları not eder.

Öğrenci değerlendiricilerin dikkat ettikleri kriterlerin bazıları kurumun geneline (fakülte), bazıları yalnızca programı (programı) veya her ikisini de ilgilendirir. Kurum geneli ile ilgili konular ilk gün yapılan toplantıda, diğerleri ise program değerlendirme toplantılarında ele alınır.

MÜDEK'in akreditasyon süreçlerinde öğrenci katılımcıların ilgileneceği kriterler Çizelge 1'de görülmektedir.

Ülkemizde Peyzaj Mimarlığı programlarının akreditasyonu sürecine öğrenci katılımı konusu Peyzaj Mimarlığı Eğitim ve Bilim Derneği'nin (PEMDER) Program Değerlendirme ve Akreditasyon Yönetmeliği'nde de yer almaktadır. Yönetmeliğin 5.3. maddesi Öğrenci Değerlendiricilere ilişkin konuları düzenlemektedir (Anonim 2019b). Buna göre:

✓ Öğrenci değerlendiriciler, PEMDER'e üye olan ve bireysel olarak başvuran öğrenciler arasından PEMDER Peyzaj Mimarlığı Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu (PAK) tarafından belirlenir.

✓ Seçilen öğrenci değerlendiricilerinin seçildikleri tarihte Peyzaj Mimarlığı yüksek lisans ya da doktora programına kayıtlı olması gereklidir.

✓ Seçilen öğrenci değerlendiricilerinin disiplin cezası almamış olması gereklidir.

✓ Seçilen öğrenci değerlendiricilerinin PAK tarafından düzenlenen bir eğitim programını tamamlamış olması gerekir (Anonim, 2019c).

Ölçüt	Fakülte	Program
Kurum ve/veya program tarafından başka kurumlarla yapılacak anlaşmalar ve kurulacak ortaklıklar ile öğrenci hareketliliğini teşvik edecek ve sağlayacak önlemlerin alınmalıdır.		x
Öğrencileri ders ve kariyer planlaması konularında yönlendirecek danışmanlık hizmeti verilmelidir.		x
Öğrencilerin program kapsamındaki tüm dersler ve diğer etkinliklerdeki başarıları şeffaf, adil ve tutarlı yöntemlerle ölçülmeli ve değerlendirilmelidir.		x
Sınıflar, laboratuvarlar ve diğer teçhizat, eğitim amaçlarına ve program çıktıklarına ulaşmak için yeterli ve öğrenmeye yönelik bir atmosfer hazırlamaya yardımcı olmalıdır.	x	x
Öğrencilerin ders dışı etkinlikler yapmalarına olanak veren, sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılayan, mesleki faaliyetlere ortam yaratarak mesleki gelişimlerini destekleyen ve öğrenci-öğretim üyesi ilişkilerini canlandıran uygun altyapı mevcut olmalıdır.	x	x
Programlar öğrencilerine modern mühendislik araçlarını kullanmayı öğrenecekleri olanakları sağlamalıdır. Bilgisayar ve enformatik altyapıları, programın eğitim amaçlarını destekleyecek doğrultuda, öğrenci ve öğretim üyelerinin bilimsel ve eğitsel çalışmaları için yeterli düzeyde olmalıdır.	x	x
Öğrencilere sunulan kütüphane olanakları eğitim amaçlarına ve program çıktıklarına ulaşmak için yeterli düzeyde olmalıdır.	x	x
Öğretim ortamında ve öğrenci laboratuvarlarında gerekli güvenlik önlemleri alınmış olmalıdır. Engelliler için altyapı düzenlemesi yapılmış olmalıdır.	x	x
Yükseköğretim kurumunun organizasyonu ile rektörlük, fakülte, bölüm ve varsa diğer alt birimlerin kendi içlerindeki ve aralarındaki tüm karar alma süreçleri, program çıktılarının gerçekleştirilmesini ve eğitim amaçlarına ulaşılmasını destekleyecek şekilde düzenlenmelidir.	x	x

Çizelge 1. Öğrenci Katılımcıların İlgileneceği Kriterler (Anonim 2020a)

PEMDER Program Değerlendirme ve Akreditasyon Uygulama Esasları Yönergesi'nde de öğrenci değerlendiricilere ilişkin hükümler bulunmaktadır (Anonim, 2019d). Yönergenin Program Değerlendirme Takımlarına ilişkin 6. Maddesi'nin b) fıkrasında akreditasyon için ilk kez başvuran programlar için oluşturulan takımlarda bir tane öğrenci değerlendiricinin de yer alması karar bağlanmıştır. PEMDER'in Program Değerlendirme Kılavuzu'nda da başvuran programların akreditasyonu sürecine öğrencilerin nasıl katılacağına ilişkin detaylara yer verilmiştir (Anonim

4. Tartışma ve Sonuç

Dünyada temelleri 1950'li yıllarda atılan ve Bologna Süreci'yle hızlanan eğitim alanında da gelişmeye başlıya akreditasyon, yükseköğretim kurumları ve onlara bağlı birimlerde kalite güvence sağlama yöntemlerinden en önemlisidir. Yükseköğretim kurumlarının bir ülkenin temellerini oluşturması ve ülkenin gelişiminde aktif rol oynaması, bu kurumların verdiği eğitimdeki hizmet kalitesinin kıyaslanması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda akreditasyon, bir yükseköğretim kurumunun veya programının belirli bir düzeyde performansa sahip olduğunu belirleyen ve hem öz değerlendirmeyi hem de dış değerlendirmeyi içeren bir süreçtir. Minimum standartlarda kalitenin mevcut olduğu hususunda öğrencilere ve paydaşlara güven veren bir araçtır.

Yükseköğretimde kalite sağlama araçlarından en önemlisi olan akreditasyonda ilerleme ve kaliteyi iyileştirmeyi hedef alan Bologna Süreci ile gerçekleşmiştir. Peyzaj mimarlığı programlarına yönelik akreditasyon çalışmalarının öne çıkmasında da Bologna Süreci'nin etkisi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda peyzaj mimarlığı programlarının akredite olması; farklı fakülteler altında eğitim veren peyzaj mimarlığı programlarının aynı asgari şartlara, eşdeğer bilgi ve yetkinliklere sahip olmalarını sağlayacaktır. Ülkemizde ise peyzaj mimarlığı akreditasyonu için öncelikle mevcut durumun tespit edilmesi, uluslararası çerçevelere uygun

akreditasyon başvuru ve ölçütlerinin belirlenmesi ve akreditasyon hizmetini verecek bağımsız ve YÖK tarafından onaylanmış bir ajansın kurulmasına yönelik çalışmaların başlaması önemli bir hal almaktadır. Çalışmalarda kalite değerlendirme takımlarında öğrenci üyelerin bulunması önemli bir unsurdur. Öğrenci katılımcılar, olayları bir öğrencinin bakış açısıyla değerlendirebilmekle beraber eğitim-öğretimdeki en önemli paydaşı oluşturmaktadır. Öğrenci katılımcılar, öğrencilerden alacakları geribildirimler sayesinde bilgi edinilmesini sağlayacak ve bu bilgiler ile sunacakları katkı eğitimi daha iyi bir hale getirmeye yönelik olarak gelişecektir. Aynı zamanda ortaya çıkan bilgilerin kurumlardaki öğrencilerle tartışılmasıyla yenilikçi bilgilere ulaşacaklardır. Son olarak ise akademik personel ve öğrenci arasındaki iletişimi sağlayarak sağlıklı bir işbirliğini mümkün hale getireceklerdir.

Ülkemizdeki peyzaj mimarlığı programlarının akredite edilmesine yönelik birçok uygulamanın bulunduğu ulusal ve uluslararası örneklerde de görüldüğü üzere, akreditasyon sürecinin geliştirilmesinde öğrenci katılımı önemli bir yere sahiptir. Bu doğrultuda programların akredite edilmesi sürecinde öğrenci katılımı gerek öğrencilerle iletişim gerekse öğrenci geri bildirimlerinin öğrenci bakış açısıyla değerlendirilmesi, kalite sisteminin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi alanında önemli bir yere sahip olmaktadır.

Kaynaklar

- Aktan C, Gencil U (2007) Değişim Çağında Yüksek Öğretim. Yaşar Üniversitesi Ders Kitabı, İzmir.
- Alaniska H, Eriksson S (2006). Student Participation in Quality Assurance in Finland. Student Involvement in the Processes of Quality Assurance Agencies. Helsinki, pp: 12 – 15.
- Altınöz İ (2011). Yükseköğretimde Kalite ve Akreditasyon. Uluslararası Yükseköğretim Kongresi: Yeni Yönelişler ve Sorunlar. İstanbul, Cilt:2 Bölüm: IX Sayfa 1077-1092.

- Anonim 2019a. MÜDEK ve Mühendislik Eğitim Programlarının Akreditasyonu. <http://www.mudek.org.tr/tr/calistay/201909D/MUDEK-ve-Muhendislik-Egitim-Programlarının-Akreditasyonu.pdf> (Erişim tarihi: 31 Aralık 2019)
- Anonim 2019b. Peyzaj Mimarlığı Eğitim ve Bilim Derneği (PEMDER) Program Değerlendirme ve Akreditasyon Yönetmeliği. <http://pemder.org.tr/wp-content/uploads/2019/04/PEMDER-Akreditasyon-Yonetmeligi.pdf> (Erişim tarihi: 31 Aralık 2019)
- Anonim 2019c. PEMDER Program Değerlendirme Kılavuzu. <http://pemder.org.tr/wp-content/uploads/2019/04/PEMDER-Program-Değerlendirme-Kilavuzu.pdf> (Erişim tarihi: 31 Aralık 2019)
- Anonim 2019d. PEMDER Program Değerlendirme ve Akreditasyon Uygulama Esasları Yönergesi. <http://pemder.org.tr/wp-content/uploads/2019/04/PEMDER-Akreditasyon-Yonergesi.pdf> (Erişim tarihi: 31 Aralık 2019)
- Anonim 2020a. MÜDEK Akreditasyon Süreci ve Öğrenci Değerlendiricilerin Sürece Katılımı. <http://www.mudek.org.tr/tr/calistay/202002OD/20200208-MUDEK.Oğrenci.Degerlendirici.pdf> (Erişim tarihi: 16 Kasım 2020)
- Bohrer J (2006). The Role of The Student in Quality Assurance Processes in England. Wales and Northern Ireland. Student Involvement in the Processes of Quality Assurance Agencies. Helsinki, pp: 23 – 31.
- Bostan Ç (2018) Peyzaj Mimarlığı Öğretiminde Akreditasyon Sürecinin İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Codina E A (2006). Student Involvement in Quality Assurance Agency Processes: The Catalan Experience. Student Involvement in the Processes of Quality Assurance Agencies. Helsinki, pp: 16 – 22.
- Çabuk N (2010) Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Kalite Yönetimi ve Akreditasyon: Ülkesel Bir Model Önerisi. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çabuk N, Çabuk A (2007). Peyzaj Mimarlığında Sektörel Gelişim İçin Akreditasyon ve Kalite. Peyzaj Mimarlığı 3. Kongresi, Antalya.
- Çabuk N, Çabuk A, Tazebay İ (2010). Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Program Akreditasyonuna İlişkin Bir Değerlendirme. Peyzaj Mimarlığı 4. Kongresi, İzmir.
- Çabuk N (2018). Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Kalite Yönetimi ve Akreditasyon. Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi, 1:1, 9-19.
- Wiberg L K (2006). The Role of Students in The External Review of QA Agencies: A Comparative Reflection with the External Review of Higher Education Institutions. Student Involvement in the Processes of Quality Assurance Agencies. Helsinki, pp: 8 – 11.